Incipit secũdus liber de rerũ creatione et formatione corporalium et spiritualium et alijs plurib̃us eis ptinentibus

Que ad misterium diuine vnitatis atq; trinitatis licet ex parte cognoscendum pertinere noscuntur. quantum valuimus diligenter executi sumus. Nunc ad considerationem creaturarum transeamus.

Quod vnũ est principium rerum et non plura.

Quid sit creare.

Quid facere. secundum quam rationem dicuntur de deo huiusmodi verba agere facere.

Quare rationalis creat̃a facta sit. i. homo vel angelus

Quomodo dicitur homo factus per p̃ parationem angelici casus.

Quare ita homo sit institutus vt vnita sit anima corpori.

De angelis quando facti sint.

Q nichil factũ est ante celum et terram

Q simul cum tempore et cum mundo cepit spiritualis creatura ⁊ corporalis

Ubi angeli mox creati fuerint.

Q simul creata est visibilis materia et inuisibilis natura et vtraq; informis.

Quomodo dixit lucifer ascendam in celum.

Quales facti fuerint angeli.

An omnes ãgeli fuerint equales in essentia. sapientia. libertate arbitrij.

Que communia et equalia habuerũt angeli.

An boni vel mali creati sint. et an aliqua mora fuerit inter creatões et lapsũ

De triplici sapientia angelorum ante casum vel confirmationem.

An aliqui habuerint dei dilectiones vl̃ sui ante casum.

An perfecti et beati creati sint. an miseri et imperfecti.

De confirmatione et conuersione stantium et auersione et lapsu cadentium.

De libero arbitrio breuiter tangitur

An aliquid datuz fuerit stantibus quo conuerterentur.

Qua gratia indigebant angeli et qua non.

An lapsis sit imputanda auersio.

Utrum beatitudinẽ quam acceperunt in ꝓfirmatione stantes meruerunt tunc per aliquam appositam gratiam.

Q de maioribus et minoribus quidam ceciderunt inter quos vnus fuit celsior scilicet lucifer.

Unde et a quo deiecti sunt.

Quare non eis est concessum habitare in celo vel in terra.

De prelationibus demonum.

An omnes demones sint in hoc aere caliginoso vel aliqui in inferno.

De potestate luciferi.

An demones semel victi a sanctis vltra accedant ad alios.

Utrum boni angeli peccare. vel mali recte viuere possint.

Q cum vtriq; habeant liberum arbitrium non tamen ad vtrumq; flecti possũt

Q boni post ꝓfirmationem liberius habent liberum arbitrium quam ante.

Qui non possunt ex natura peccare sicut ante.

Quibus modis mali angeli noscant veritatem temporalium rerum.

Q magice artes virtute et scientia dyaboli valent.

Q malis angelis non seruit ad nutum materia visibilium rerum.

Q non sunt creatores licet per eos magi ranas et alia fecerunt sicut nec boni et si per eorum ministerium fuerint creature.

Q solus deus sic operatur creationem rerum sicut iustificationem mentis.

Q angeli mali multa possunt per naturę vigorem que nõ possunt propter dei prohibitionem.

Utrum omnes angeli corporei sint.

De formis quibus apparuit deus. ⁊ de illis in quibus angeli apparent.

Q; deus in specie in qua deus est nunqꝫ apparuit mortalibus.
Quomodo dicuntur demones intrare in homines.
De ordinũ distinctione.
Quid appelletur ordo. et que sit ratõ cuiusqꝫ nominis.
Q; nomina illa sumpta sint a donis gratie non propter se sed propter nos eis data.
Utrum hij ordines ab initio creatõnis distincti fuerint.
Utrum omnes angeli eiusdem ordinis sint equales.
Quomodo dicat scriptura decimus ordinem compleri de hominibus.
Utrum homines assumantur iuxta numerum stantium vel lapsorum.
An omnes celestes spiritus mittant.
An michael gabriel raphabel sint nomina ordinum vel spũum
Q; singule anime habent angelus bonũ ad custodiam. malum ad exercitium.
Utrum angeli proficiant in merito et premio vsqꝫ ad iudicium.
De distinctione operum sex dierum.
Q; alij senserũt omnia simul facta in materia et forma. alij per intervalla temporum.
Quomodo ꝑ intervalla temporis res corporales condite sint.
Quo sensu tenebre dicantur esse aliquid et quo dicantur esse non aliquid.
Quare illa materia cõfusa sit dicta informis et vbi adesse prodijt et quantũcumqꝫ in altum processerit.
De quatuor modis diuine opationis.
De primo distinctionis opere.
De luce facta ꝑmo die si spiritualis an corporalis fuerit.
Ubi facta fuerit.
Quibus modis accipitur dies.
De naturali ordine ꝓputationis dierũ
De illo q̃ pro misterio introductus est
De intelligẽtia horꝫ verborꝫ dixit de.
Ex quo sensu pater dicitur operari in filio vel per filium vel per spũmsanctũ
De opere secunde diei. qua factum est firmamentum.
Q; celum tunc factum debet intelligi.
De qua materia factum sit.
Quomodo aque possint esse super celum et quales sint.
De figura firmamenti.
Quare tacuit scriptura de benedictione operis huius diei
De opere tercie diei quando aque congregate sunt in vnum locum cuꝫ multa sint maria et flumina.
De opere quarte diei qua facta sũt luminaria.
Quomodo accipiendum sit illud. sint in signa et tempora.
De opere quinte diei. quo facta sunt natatilia et volatilia.
De opere sexte diei. qua creata sunt animalia et reptilia terre.
De venenosis et noxijs animalibus.
Utrum minima animalia tunc creata fuerunt.
Quare post omnia factus est homo.
De sententia ipsorum qui simul omnia facta esse contendunt
Quõ intelligenda sit requies dei.
Quomodo accipiẽda sit q̃ dicitur deus complesse opus suuꝫ septima die cũ tunc quieuerit.
Quomodo omnia que facta a deo dicantur valde bona.
De sanctificatione septime diei.
De hominis creatione.
Qualis factus sit homo.
De ymagine et similitudine ad quã factus est homo.
Quare homo dicit ymago et ad ymaginem. filius non ad ymaginem.
De creatione anime. an de aliquo facta sit.
De inspiratione et insufflatione dei quãdo facta fuerit anima an in corpore vel extra.
In qua etate factus est homo.
Quare homo extra paradisum creatus in paradiso sit positus.
Quibus modis paradisus accipiatur
De ligno vite.
De ligno scientie boni et mali.
De formatione mulieris.

Quare de latere viri et non de alia p te corporis formata sit.
Quare dormienti et non vigilãti subtracta sit costa
Q de costa multiplicata de se sine additamento ex trinseco rei facta fuerit.
De causis superioribus et inferioribꝰ
De causis que ĩ deo sunt simul et i creaturis, et de his que in deo tãtũ sunt.
De anima mulieris que non ex anima viri. qꝛ anime non sunt extraducte.
De statu hominis ante peccatum qualis fuit ſzm corpus et qualis post pctm
Quomodo dicitur homo factus in animam viuentem.
Corpus hominis ante peccatũ mortale an immortale erat post peccatũ mortuum.
Utrũm immortalitas quã tũc habuit fuerit de cognitione nature an ex gracie beneficio.
Si posset homo viuere semp vtens a lijs lignis et nõ de ligno vite deo non mandante vt de illo ederet.
De immortalitate corporis
De modo pcreationis filioꝛ si nõ peccassent primi homines.
Quare in paradiso nõ coierunt
De modo trãslationis in melius, si nõ peccassent
Utrũ in pfectione stature et vsu membroꝛ procrearentur filij
Utrũ etiã in sensu puuli nascerentur
De duobus bonis altero hic dato altero promisso
De inuidia dyaboli q̃ ad temptandũ accessit
De forma in qua venit
De calliditate serpentis
Utrum elegerit serpẽtem vt per eum temptaret dyabolus.
De modo temptationis
De duplici specie temptationis
Quare peccatum hominis et non angeli inremediabile sit.
Q nõ solũ viro pceptũ fuit datum
De origine illius peccati.
De mulieris elatione.
De viri elatione
Quis magis ꝺliq̃rit vir aut mulier.
De ignorãcia excusabili vl' iexcusablĩ
An volũtas precesserit illud peccatum
Quare deus pmisit hominem temptari quem sciebat casurum
Qualis fuerit scõm animã homo ante peccatũ
De triplici sciẽtia hois ante lapsum
Utrũ homo pscius fuerit eoꝛ que sibi futura erant.
De gra hois et potẽtia añ casum
De adiutorio homis in creatione dato. quo stare poterat
De libero arbitrio.
De sensualitate
De resurrectione et ptibus eius
De simile ordine peccãdi in nobis et i primis parentibus
Q in nob est vir et mulier et serpens.
De spũali coniugio viri et mulieris.
Qualiter p ilia tria in nob ꝓsummat temptatio
Qñ mulier manducat cibum vetiduꝫ
Quando etiam vir manducat
Qñ sit veniale et mortale peccatum.
Quibus modis accipit sensualitas in scriptura.
Diffinitio liberi arbitrũ scõm phõs.
Qualiter ĩ deo accipit liberꝛ arbitriũ
Q angeli et sancti liberum habent arbitrium
Q liberius erat liberum arbitrium qñ peccare non potuerunt
De differentia libertatis liberi arbitrũ scõm diuersa tempora
De quatuor statibus liberi arbitrij
De corruptione liberi arbitrũ p peccatum
De tribus modis libertatis liberi arbitrũ. a necessitate. a peccato. a miseria
De libertate que est ex gracia et que ex natura
De gratia operante et cooperante
Quid sit voluntas
Que sit gratia voluntatem bonam p ueniens
Q bona voluntas que preuenitur

gratia quedã dei bona preuenit.
Q̃ ꝓnitio boni precedit fidem.
Q̃ intellectus et ꝓnitio boni. et delectationem preuenit.
An ꝑ liberum arbitrium bonum operetur homo sine gratia.
Utrum eadem gratia sit que dicitur operans et coopans.
Quomodo gratia merek augeri
De tribus generibus bonoꝝ.
In quibus bonis sit liberũ arbitrium
De virtute quid sit et quid actus ei"
De gratia que liberat voluntatem si virtus est vel non.
Quomodo ex gratia incipiunt bona merita. et de qua grã hoc intelligak.
Q̃ bona voluntas grã ꝑncipaliter est
Qua dicik ratione fides meriti iustificatione.
De muneribus virtutuꝝ et de gratia que non est sed facit meritum.
Q̃ idem est vsus virtutis et liberi arbitrij sed virtutis ꝑncipaliter.
Quidam putãt virtutes bonos vsus esse liberi arbitrij. id est actus mentis
De heresi pelagiana. Quomodo pelagiani dictis aug. vtunk in testimonijs sui erroris.
Quomodo augustinus illa verba determinet in retractationibus.
De heresi iouiniani et manichei q̃s collidit hieronimus.
Utrum homo ante peccatum eguerit gratia operante et coopante.
Si hõ ante lapsum virtutes habuit.
De eiectione hois de paradiso.
Quomodo intelligendum sit illud ne sumat de ligno vite et viuat ineternũ
De flammeo gladio ãte paradisum posito.
An ante peccatum homo comedit de ligno vite.
Q̃ per adam peccatum et pena transit in posteros.
Utrum illud peccatum quod transit fuerit originale vel actuale.
Quidam putant fuisse actuale.
Quomodo assignatur illud intrasse in mundum.
Q̃ originale peccatũ vere fuerit q̃ transit in posteros.
Quid sit originale peccatum.
Q̃ originale peccatum est culpa.
Q̃ originale peccatum dicitur fomes peccati. id est concupiscentia.
Quid nomine concupiscentie intelligitur.
Quod ꝑ adã originale peccatũ intrauit in omnes. id est cõcupiscẽtia.
An sit originale peccatum in quo omnes peccauerunt.
Ex quo sensu dictum est per inobedientiam vnius multi constituti sunt peccatores.
Q̃ originale peccatum in adam fuit. et in nobis est.
Quomodo omnes dicuntur in adam fuisse quando peccauit. et ex eodem descendisse.
Q̃ nihil extrinsecum conuertak in humanam substantiam qui est ex adam.
Quomodo originale peccatum a patribus transeat in filios. An secundum animam an secundum carnem.
Q̃ per carnem traducitur peccatum. et quomodo ostendit causam coaeptionis carnis ostendit. ex qua peccatum sit in anima.
Quare dicitur peccatũ esse in carne.
Utrum causa originalis peccati que est in carne sit culpa vel pena.
Quare dicitur originale peccatum.
Quomodo originale peccatũ dimittitur in baptismo.
Utrum feditas que libidine trahit in baptismo diluatur.
Utrum illius concupiscentie deus sit auctor.
Quare illud peccatũ imputek anime
Utrum illud peccatum sit necessariũ vel voluntarium.
Quare deus iungit animam corpori sciens eam inde maculari.
An anima sit talis q̃lis a deo creak.
An anime ex creatione sint in donis naturalibus equales.
An peccata omnium ꝑcedentium patrum paruuli.

originaliter trahant vt peccatũ ade.
Quomodo in illo peccato primo plu/ra reperiunt.
An peccatũ ade sit grauius ceteris.
An illud peccatum sit primis paren/tibus dimissum.
Quomõ peccata parentũ visitent in filios et nunc visitentur
De peccato actuali que fuerit origo ⁊ causa ꝑmi peccati.
Que fuit secundaria causa malorum
Q̃ non nisi in bona re sit malum.
Q̃ in his vallit dyaleticorũ regula de contrarijs.
Quid sit peccatum.
De peccato.
Utrum mali actus inquantũ peccatũ est sit corruptio vel priuatio boni.
Quomodo peccatũ possit corrumpere bonum cum nihil sit.
Qualiter se homo elongat a deo.
An pena sit ꝑuatio boni.
Q̃ quedam simul sunt peccatũ et pena peccati. quedam vero sunt peccata et causa peccati.
An peccatũ sit causa peccati inquan/tum peccatum est.
Q̃ non omne peccatũ est pena peccati
Utrũ peccata aliqua essentialiter sint pene peccati.
Q̃ cum peccatum sit in pena peccati peccatum est ab hac pena a deo.
De quibusdã q̃ indubitãter sunt pec cata et pene et inquantũ eis patimur peccata non sunt.
Q̃ aliqui putãt malos actus nullo mo do esse a deo.
Ex quo sensu dictum sit deus non est mali auctor.
De voluntate et eius fine.
Quid sit bonus finis scz caritas.
Q̃ omnes bone volũtates vnũ finem habent. et tamẽ quedam diuersos fi/nes sortiuntur.
De differentia voluntatis et intentio/nis et finis.
Quare voluntas dicitur peccatũ cũ sit de naturalibus quoꝝ nullum aliud peccatum est.
Quare actus volũtatis sit peccatum si actus aliaꝝ potentiarũ non sint pecta
Ex quo sensu dicit naturaliter omnis homo velle bonum.
An ex fine actus pensari debeant vel ex affectu vel fine omis ũnt boni vl mali
An omnis intentio et actio infideliũ sit mala.
Quibus modis dicat bonum.
Quomodo intelligat illud peccatum a deo est voluntarium.
Et illud nusq̃ nisi in voluntate pecca tum est.
Et item non nisi in voluntate peccat.
Q̃ mala voluntas est volũtariũ pctm̃
An volũtas et actio mala in eodem ⁊ circa idem sint vnũ peccatũ vel plura.
Si peccatũ ab aliquo cõmissum in eo sit. vsquequo peniteat.
Quibus modis accipiat reatus.
De modis peccatorum.
Quo differant delictum et peccatũ.
De septem ꝑncipalibus vicijs.
De supbia.
Quomodo supbia dicatur radix om/nium malorum et cupiditas cum sup/bia non sit cupiditas.
De peccato in spiritũsanctum.
De potentia peccandi. an sit homi vel dyabolo a deo.
An aliquando resistendũ sit potestati.

Incipit liber secundus.

Beda vnũ esse rerũ principiũ ostendit nõ plura. vt quidam putauerunt.

Creatio DI I

Qnem rerũ insinuans scriptura. deum esse creatorez initiumq̃ tpis atq̃ omniũ vi/sibiliũ vel inuisibiliũ creaturarum. in primordio sui ostendit dicens. In ꝑn cipio creauit deus celũ et terrã. His etenĩ verbis. moyses spũs dei afflat'